RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

nr. 218.919 van 17 april 2012
in de zaak A. 177.944/XII-4903

In zake: Mathias D'HELFT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Katja Heremans
kantoor houdend te 2220 Heist-op-den-Berg
Liersesteenweg 202
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW HEILIG HARTSCHOLEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jean Hendrickx
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 24 oktober 2006, strekt tot de nietigverklaring van "de beslissing van 31 augustus 2006 van de delibererende klassenraad van 3EM van de Heilig Hart Scholen te Heist-op-den-Berg houdende toekenning van een B-attest [aan Mathias D'Helft]" en van "de beslissingen van 28 juni 2006 [en] drie juli 2006 van de delibererende klassenraad van 3EM van de Heilig Hart Scholen te Heist-op-den-Berg houdende toekenning van een B-attest [aan Mathias D'Helft]".

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een verslag opgesteld.

De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 13 maart 2012.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Katja Heremans, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Christophe Vangeel, die loco advocaat Jean Hendrickx verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoeker vangt het schooljaar 2005-2006 aan als leerling in het eerste leerjaar van de tweede graad ASO, studierichting economie-wiskunde, aan de Heilig-Hartscholen te Heist-op-den-Berg.

Op 21 december 2005 schrijft de begeleidende klassenraad voor verzoeker een “verwittiging” uit en laat hij aan zijn ouders weten “dat de resultaten van de proefwerken onvoldoende garantie bieden om de afdeling economie-wiskunde met succes te kunnen voltooien. Vooral aan de vakken eigen aan deze richting (wiskunde en wetenschappen) dient meer aandacht besteed te worden”.

3.2. Per 16 januari 2006 verandert verzoeker van studierichting; er wordt gekozen voor economie-moderne talen.

Op het einde van het schooljaar behaalt verzoeker -zonder rekening te houden met de resultaten van het eerste trimester- een jaartotaal van 58%. De delibererende klassenraad beslist om verzoeker een oriënteringsattest B toe te kennen, met clausulering voor alle studierichtingen in het ASO en ook voor techniek-wetenschappen en industriële wetenschappen in het TSO, met als advies: "jaar overzitten". Als motivering voegt de klassenraad daaraan toe:

> "resultaten proefwerken: chemie-economie-Frans-geschiedenis: onvoldoende en dalend
> zwakke resultaten: aardrijkskunde - wiskunde dalend
> studiemethode - verwittiging 1ste trimester."

Verzoekers ouders hebben hierover op 30 juni 2006 een gesprek met een afgevaardigde van het schoolbestuur, die beslist om de delibererende klassenraad opnieuw bijeen te roepen.

Met een brief van 3 juli 2006 laat de afgevaardigde van het schoolbestuur aan de ouders weten dat de delibererende klassenraad opnieuw is samengekomen, maar zijn eerdere beslissing niet wijzigt. De motivering luidt:

> "Bij het toekennen van het attest B heeft de delibererende klassenraad rekening gehouden met:
> * de resultaten van de gegroepeerde proefwerken en van de (permanente) evaluatie;
> * de resultaten voor de vakken die belangrijk zijn voor de geclausuleerde studierichtingen:
> ° chemie;
> ° economie;
> ° dalende evolutie voor Frans;
> ° dalende evolutie voor geschiedenis;
> ° zwak voor aardrijkskunde;
> ° zwak voor wiskunde;
> * de argumenten door de ouders aangehaald
> ° de voorgeschiedenis;
> ° het advies van de school werd opgevolgd;
> ° de vermeende vooringenomenheid;

* de verwittiging van het eerste trimester."

3.3. Met een brief van 7 juli 2006 stellen de ouders van verzoeker beroep in bij de beroepscommissie. Hun bezwaarschrift vullen zij nog aan met een schrijven van 18 juli 2006.

Op 17 augustus 2006 stelt de beroepscommissie vast:

> "dat Mathias D'Helft vanaf het tweede trimester van klas veranderde binnen het 1ste jaar van de 2de graad Economie ASO; dat de delibererende klassenraad van 3EM bij zijn beslissing op 30/06/06 geen rekening hield met de resultaten die Mathias in het eerste trimester behaalde; dat daardoor een ander totaalbeeld van de resultaten van Mathias ontstaat; dat door de wisseling van leerkrachten voor het vak Chemie er problemen kunnen ontstaan voor [de] globale beoordeling van de laatste vakleerkracht over Mathias; dat er weinig concrete voorstellen tot remediëring aangereikt worden in de schriftelijke communicatie van de begeleidende klassenraad met de ouders van Mathias."

De beroepscommissie adviseert om die redenen aan het schoolbestuur "om de delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen om de door de ouders bestreden beslissing opnieuw te overwegen".

Daarop beslist het schoolbestuur om de delibererende klassenraad opnieuw samen te roepen.

3.4. Op 31 augustus 2006 geeft het schoolbestuur aan verzoekers ouders te kennen dat de delibererende klassenraad heeft beslist de eerdere beslissing niet te wijzigen. De delibererende klassenraad motiveert deze beslissing als volgt:

> "Bij het toekennen van het attest B heeft de delibererende klassenraad rekening gehouden met:
> * de vaststellingen van de interne beroepscommissie in haar werkzaamheden van 18 augustus 2006 zoals genoteerd in haar verslag;
> * de resultaten van de gegroepeerde proefwerken en van de (permanente) evaluatie, zowel van het eerste trimester in de klas 3EWa als het tweede en het derde trimester in 3EM;

* de resultaten van de vakken die belangrijk zijn voor de geclausuleerde studierichtingen:
    ° zwakke studieresultaten voor economie;
    ° zwakke studieresultaten voor Frans;
    ° zwakke studieresultaten voor geschiedenis;
    ° sterk dalende evolutie voor aardrijkskunde;
    ° zwakke studieresultaten voor wiskunde;
* de evolutie van de proefwerkresultaten in de loop van het schooljaar: tijdens het korte derde trimester behaalt Mathias 6 proefwerktekorten (aardrijkskunde, chemie, economie, Frans, geschiedenis en wiskunde); hierdoor rijst er twijfel omtrent zijn studie-inzet en zijn studie-inzicht;
* het verschil tussen de resultaten voor proefwerken en dagelijks werk, in het tweede trimester vooral voor de vakken economie, Frans en geschiedenis, in het derde trimester voor de vakken aardrijkskunde, chemie, economie, Frans, geschiedenis en wiskunde; de delibererende klassenraad zoekt hiervan de oorzaak in een gebrek aan studie-inzet tijdens de proefwerken of in een niet aangepaste studiemethode of in een combinatie van beide;
* de dalende evolutie in de studieresultaten voor de vakken aardrijkskunde, chemie, economie, Frans, geschiedenis en wiskunde;
* vakspecifieke argumenten:
    ° economie

naast de ondermaatse proefwerkresultaten van het tweede en het derde trimester valt een gebrek aan inzicht op; met het kerstproefwerk heeft hij bovendien enkele theorievragen - te studeren leerstof - onvoldoende beantwoord; voor zijn - slordig afgewerkt - jaarwerk door het jaar heen heeft hij zich beperkt tot enkele artikels uit één bepaalde korte periode; hieruit rijst een grote twijfel omtrent zijn interesse voor het vak economie en oordeelt de klassenraad dat Mathias met die ingesteldheid en studieresultaten voor economie niet naar een vierde jaar economie ASO kan;

    ° Frans

zowel met Kerstmis, met Pasen als in juni scoort hij ondermaats op taalinzicht, mondelinge taalvaardigheid en Franse zinsbouw; bovendien heeft hij in het juniproefwerk ondermaats gepresteerd voor woordenschat - een te studeren leerstof; met die studieresultaten en die inzet kan hij niet naar het vierde jaar ASO;

    ° wiskunde

inzichtelijk schiet Mathias te kort; als er meerdere onderdelen samenkomen zoals bij een proefwerk, weet hij geen orde aan te brengen in de leerstof (proefwerk juni 42%); op basis van deze resultaten is verdergaan in hetzelfde leerplan wiskunde of in een sterker leerplan wiskunde onmogelijk;

    ° algemene vakken

uit onderdelen van eindproefwerken van bepaalde algemene vakken, o.m. Nederlands en geschiedenis, blijkt dat Mathias onvoldoende inzicht heeft in de aangeboden leerstof om door te gaan naar een vierde jaar ASO;
* de verwittiging van het eerste trimester."

Het schoolbestuur wijst in zijn brief van 31 augustus 2006 nog op een bijkomend advies van de deliberererende klassenraad:

> "De deliberererende klassenraad is van oordeel dat Mathias best zijn jaar overdoet op voorwaarde dat hij de nodige interesse heeft voor de gekozen richting en dat werk wordt gemaakt om zijn studie-inzet en studiemethode in positieve zin te laten evolueren."

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

A. Ontvankelijk bestreden voorwerp van het beroep

Ambtshalve

4. De Raad van State bevestigt ook voor deze zaak de redengeving die hij eerder heeft ontwikkeld, onder meer in de arresten nr. 103.155, Labaere, van 5 februari 2002, en nr. 126.481, Verlende, van 16 december 2003, dat de artikelen 68 en volgende van het besluit van de Vlaamse regering van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs (hierna: organisatiebesluit), zoals toentertijd van toepassing, een beroep binnen de school organiseren tegen beslissingen van de deliberererende klassenraad en dat de beslissing waarmee de desbetreffende procedure wordt afgesloten, de eindbeslissing is, de enige vatbaar voor beroep voor de Raad van State. Die eindbeslissing kan zijn, ofwel de "definitieve beslissing ten aanzien van de betrokken leerling" van de deliberererende klassenraad (artikel 74 van het organisatiebesluit), ofwel de beslissing van het bevoegd gezag dat de deliberererende klassenraad niet opnieuw dient samen te komen met het oog op het nemen van een definitieve beslissing (artikel 73, tweede lid, van het organisatiebesluit).

5. Zulks betekent dat het beroep niet ontvankelijk is voor zover het is gericht tegen de klassenraadbeslissingen van 28 juni 2006 en 3 juli 2006, hetgeen desnoods ambtshalve moet worden vastgesteld.

Het beroep is enkel ontvankelijk ten aanzien van de eindbeslissing van 31 augustus 2006 van de delibererende klassenraad die de eerdere klassenraadbeslissingen heeft vervangen.

B. Belang van verzoeker

Exceptie

6.1. Verwerende partij betoogt in haar memorie van antwoord dat verzoeker voor een procedure heeft geopteerd die voor hem "niet het minste nuttige effect kan [sorteren]", alleszins niet het gevolg dat verzoeker zelf beweert te beogen, namelijk het voorkomen van het verlies van een schooljaar. Het verlies van een schooljaar is een feit geworden en een eventuele nietigverklaring kan zulks niet verhelpen. Reden waarom aan verzoeker het belang bij zijn beroep moet worden ontzegd, zo meent verwerende partij. Zij voegt daar nog aan toe dat aan verzoeker geen C-attest, maar een B-attest werd toegekend, zodat het eventuele verlies van een schooljaar niet voortvloeit uit de bestreden beslissing, maar wel uit "de autonome beslissing" van verzoeker om het jaar over te zitten. Verwerende partij voert aan, tot slot, dat alles erop wijst dat verzoeker enkel een materieel-financieel voordeel voor ogen heeft.

6.2. In zijn memorie van wederantwoord bevestigt verzoeker wel degelijk belang te hebben bij zijn beroep. Hij geeft aan, het advies van de delibererende klassenraad -het betrokken jaar overzitten- te hebben gevolgd en stelt niet alleen een materieel-financieel belang te hebben, doch ook een moreel belang. Verzoeker zal immers zijn studies niet op gangbare wijze voltooien en het verlies van een schooljaar betekent dat hij een moreel belang behoudt. Verzoeker heeft dan wel een B-attest gekregen, maar de clausulering acht hij zo verregaand dat ze voor hem een hinderpaal vormt om zijn opleiding verder te zetten. Hij wenste niet in de nog toegelaten richtingen verder te gaan, zodat hij besliste het jaar over te doen.

6.3. In de laatste memorie herhaalt verwerende partij dat de keuze van verzoeker om enkel een annulatieberoep in te dienen en niet de schorsing van de bestreden beslissing te vorderen, laat staan bij uiterst dringende noodzakelijkheid, aantoont dat het verzoeker enkel om financiële genoegdoening is te doen. Zij verwijst naar de rechtspraak van de Raad van State over het voortvarende optreden van een leerling in het schorsingscontentieux; er kan volgens haar niet worden ingezien waarom ook bij de keuze van de procedure tot nietigverklaring de eigen houding van verzoeker geen determinerende rol zou kunnen spelen. Uit de briefwisseling van de ouders vóór het indienen van huidig beroep kon verwerende partij enkel afleiden dat zij zich bij de feiten hadden neergelegd en dat zij juridische stappen ondernamen tegen diegenen die zij hiervoor verantwoordelijk achtten, maar niet dat zij nog een nieuwe klassenraadbeslissing zouden nastreven.

Beoordeling

7. Met de bestreden beslissing ontzegt verwerende partij aan verzoeker de overgang naar een volgend leerjaar in een gehele onderwijsvorm (ASO) en welbepaalde studierichtingen in een andere onderwijsvorm (TSO).

Verzoeker meent dat er redenen voorhanden zijn die maken dat hij wel degelijk kan overgaan naar een volgend leerjaar in die uitgesloten onderwijsvorm of studierichtingen. Uit het verdere verloop van zijn studies blijkt dat hij het desbetreffende schooljaar heeft overgedaan en dat hij bijgevolg een schooljaar heeft verloren.

De rechtspraak in het schorsingscontentieux waaraan verwerende partij refereert, heeft betrekking op de beoordeling van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel, dat in sommige gevallen wordt tegengesproken door de al te passieve houding van een verzoekende partij. De beoordeling van deze schorsingsvoorwaarde is één zaak, de beoordeling van het belang een andere. Een leerling ontleent aan het verlies van een schooljaar dat met het niet-geslaagd verklaren of met het clausuleren van een door hem geambieerde onderwijsvorm of stu-

dierichting gepaard gaat een gekwalificeerd moreel nadeel dat zijn belang bij het beroep schraagt en in beginsel blijft dienen. De uiteenzetting van verwerende partij draagt geen concrete gegevens bij op grond waarvan in de voorliggende zaak van dit uitgangspunt afgeweken zou moeten worden. De argumentatie van verzoeker in de memorie van wederantwoord dan weer, toont aan dat de zaak hem nog steeds niet onverschillig laat.

Verzoeker geeft aldus blijk van het vereiste belang. Dat hij daarnaast mogelijk ook een financieel voordeel in de vorm van schadevergoeding bij de gewone rechter nastreeft, doet niet anders besluiten.

8. De exceptie wordt verworpen.

VI. Onderzoek van de middelen

A. Vooraf

9. In het inleidend verzoekschrift voert verzoeker zes middelen aan. In de mate waarin verzoeker de motiveringsplicht geschonden noemt, worden hierna de daarop te betrekken grieven in het eerste, het vijfde en het zesde middel besproken.

B. Eerste, vijfde en zesde middel

Standpunt van de partijen

10. In het *eerste middel* noemt verzoeker het onredelijk dat bij de eerste deliberatie enkel rekening is gehouden met de punten van het tweede en het derde trimester, dat de beroepscommissie adviseerde om ook rekening te houden met de punten van het eerste trimester, dat verzoeker daarmee 60% jaartotaal behaalde, dat hij één onvoldoende had voor het vak chemie waarbij de beroepscommissie adviseerde rekening te houden met het gegeven dat voor dit vak drie

leerkrachten “gepasseerd waren” en dat niet is aangetoond dat de behaalde gemiddelde percentages de clausulering wettigen.

In het *vijfde middel* betoogt verzoeker dat normaliter aangenomen wordt dat 50% of meer geslaagd is en dat bij het behalen van een onvoldoende gedelibereerd wordt, rekening houdend met het belang van het vak en het behaalde percentage, dat bij 60% met een onvoldoende voor “één bijvak” “men [normaliter] een A-attest verkrijgt”, dat hij in het laatste trimester geen onvoldoende maar vier “D” heeft, “wat als geslaagd wordt beschouwd”, dat hij een A-attest “had mogen verwachten”, “met mogelijks een waarschuwing voor het volgende jaar of eventueel een vakantietaak voor het vak Chemie, doch geenszins een B-attest”.

In het *zesde middel* doet verzoeker gelden dat de persoonlijke ingesteldheid van een leerling geen B-attest kan verantwoorden, dat in dat licht het advies van de klassenraad om het jaar over te doen niet kan worden begrepen, dat hij voor de proefwerken Nederlands 62%, 62% en 66% scoorde en dat hij het motief dat hij onvoldoende inzicht in de leerstof zou hebben niet begrijpt en dat in de motivering wel te lezen is waarom hij wordt uitgesloten voor alle ASO-richtingen, maar niet waarom hij bijkomend wordt uitgesloten voor bepaalde TSO-richtingen.

11. Verwerende partij betoogt daarop in haar memorie van antwoord dat verzoeker door de delibererende klassenraad als geslaagd is beschouwd en dat hij een B-attest met de gekende clausuleringen kreeg toegekend “op basis van de zwakke resultaten voor een aantal vakken, op basis van het grote aantal onvoldoendes op de proefwerken van [het] tweede (3) en vooral van het derde trimester (6), op basis van de dalende evolutie in de studieresultaten voor meerdere vakken”. Ook heeft de delibererende klassenraad gewezen op het verschil in de resultaten tussen dagelijks werk en proefwerken en de tekortkomingen van verzoeker op gebied van studie-inzet en studiemethode.

Volgens verwerende partij zijn de vragen die verzoeker nu stelt slechts bijkomend van aard. Volgens haar bevat de bestreden beslissing op zichzelf wel degelijk een afdoende antwoord op de oorspronkelijke vraag waarom hem een B-attest werd toegekend. Zij wijst er verder op dat de beoordeling van de klassenraad op grond van artikel 5, § 5, van het organisatiebesluit, moet gebeuren in het licht van een groot aantal factoren: evaluatie van de verworven kennis en vaardigheden, studiehouding, inzet. Als beslist wordt een leerling een B-attest toe te kennen, geeft de klassenraad daarmee zijn overtuiging weer dat die leerling geen kans op slagen heeft in een volgend leerjaar van een aansluitende richting. De reden daartoe kan verzoeker niet zijn ontgaan, nu hij steeds de rapporten heeft ontvangen en de ouders op de oudercontacten werden ingelicht over de evolutie van de leerling. Bovendien gaf de school al jaren het advies dat een ASO-richting niet de juiste keuze was. Te dezen is de motivering voor het B-attest voornamelijk gelegen in de bijzonder slechte resultaten voor het merendeel van de vakken op het einde van het jaar en met name de grote discrepantie tussen de resultaten voor het dagelijks werk en deze bij de proefwerken, hetgeen wijst op moeilijkheden met de essentie van de opleiding. Dat is allemaal meegedeeld aan verzoeker, zodat hij voldoende inzicht in de motieven van de bestreden beslissing heeft. Die motieven zijn bovendien in rechte aanvaardbaar en in feite juist. Het is niet enkel en alleen de vraag of de leerling wel of niet geïnteresseerd was voor het vak economie, die geleid heeft tot het B-attest. De leerkracht economie was overtuigd dat verzoeker de leerstof onvoldoende beheerste, absoluut geen inzicht had in de leerstof en het proefwerk niet ernstig nam door meermaals nonsens te antwoorden op eenvoudige vragen. Het advies om het jaar over te doen was ingegeven doordat de klassenraad tot het besluit was gekomen dat verzoeker nog jong van mentaliteit was en, mits ernstig te werken aan studiehouding en inzet, rijper zou worden en meer kans op slagen zou hebben, zonder daarbij een uitspraak te doen over de studierichting waarin verzoeker zijn jaar zou overzitten. Met dat advies heeft de klassenraad dus niet bedoeld dat de leerling wel geschikt was voor de richting economie in het ASO. Verzoeker heeft geen opmerkingen geformuleerd betreffende de scores voor Nederlands, waarvoor uit de examens blijkt dat hij zwakker scoort voor taalbeschouwing en leesvaardigheid.

Dat doet hij evenmin voor de andere zwakke studieresultaten en de dalende evolutie van een aantal vakresultaten; hij beroept zich enkel op de motivering in de bestreden beslissing. Nochtans tonen die resultaten aan dat hij geen redelijke kans op slagen maakte in de uitgesloten TSO-richtingen die heel sterk theoretisch van aard zijn. De klassenraad heeft overigens ook aan de hand van opgestelde "profielen" nagegaan of verzoeker voor de studierichting humane wetenschappen in aanmerking kwam, hetgeen niet het geval bleek. Verwerende partij besluit uit dat alles dat de motiveringsplicht niet werd geschonden.

Verwerende partij herinnert er voorts aan dat de delibererende klassenraad over een zeer ruime discretionaire bevoegdheid beschikt om te beoordelen of de betrokken leerling het leerjaar met vrucht heeft beëindigd en dat de rechter zich niet in de plaats van die klassenraad mag stellen. Volgens verwerende partij kan de Raad van State verzoeker niet beschermen tegen "strenge en onredelijke beslissingen, alleen tegen onwettige beslissingen" of, zo schrijft zij verderop, tegen een beslissing die "kennelijk onredelijk" is. Indien men de globale evolutie van de leerling gedurende de diverse schooljaren, de behaalde punten en de beoordelingscriteria voor het toekennen van een attest in overweging neemt, dient volgens haar te worden vastgesteld dat de beslissing tot toekenning van een B-attest "de enige juiste was en bijgevolg allesbehalve kennelijk onredelijk":

> "Nu de leerling in kwestie meerdere tekorten liet optekenen op de laatste proefwerken en ook op het einde van het jaar er tekorten waren en er (op) verschillende vakken uitermate zwak werd gescoord, kan in deze feitelijke vaststelling reeds de motivering worden gevonden voor het toegekende attest."

Verwerende partij onderstreept dat bij het nemen van de beslissing het hele leerlingendossier in ogenschouw is genomen.

De vraag van verzoeker om een A-attest met waarschuwing of vakantietaak te krijgen is als niet redelijk te beschouwen, hierover beslist overigens uitsluitend de klassenraad "in eer en geweten".

12. In zijn memorie van wederantwoord herneemt verzoeker de uiteenzetting van zijn inleidend verzoekschrift.

Vervolgens klaagt hij aan dat in het administratief dossier geen aanwezigheidslijst van de leden van de delibererende klassenraad is bijgevoegd, noch een proces-verbaal of notulen van die vergadering. Hij meent dat dit gelijk te stellen is met een afwezigheid van motieven.

Daarnaast merkt hij op dat verwerende partij in haar memorie van antwoord zelf aangeeft dat de resultaten van de laatste proefwerken volstrekt onvoorspelbaar waren en dat daaruit volgt dat alleen die resultaten de grondslag vormen voor het B-attest en dat verwerende partij dus ofwel op manifeste wijze is tekortgeschoten in haar informatieplicht aan de ouders van verzoeker en haar begeleidingsplicht ten opzichte van verzoeker, ofwel de motieven uit de lucht grijpt.

Hij wijst er nog op dat de delibererende klassenraad geen antwoord geeft op de vraag van de beroepscommissie, rekening ermee te houden dat hij slechts voor één vak -een bijvak- een onvoldoende heeft behaald en dat er tijdens het jaar voor dit vak “drie verschillende leerkrachten gepasseerd zijn”. Evenmin houdt de klassenraad rekening met het advies om zijn resultaten over het gehele jaar in ogenschouw te nemen. Nochtans is de klassenraad verplicht rekening te houden met dit advies.

Verzoeker herhaalt dat zijn jaartotalen geen B-attest kunnen wettigen. Dat hij wel in staat is om grote stukken leerstof te verwerken, bewijzen zijn resultaten van het eerste, langste trimester; de tekorten situeren zich voornamelijk bij de laatste proefwerken van het kortste trimester.

13. In haar laatste memorie dupliceert verwerende partij dat een eindresultaat van 60% of meer en het ontbreken van tekorten op individuele vakken een B-attest niet uitsluit.

Bij een deliberatie vertrekt de klassenraad van de vraag of de leerling geslaagd is. Indien het antwoord positief is, volgt de vraag of de leerling een A-attest mag krijgen en dus kan overgaan naar om het even welke richting in het volgend schooljaar. Indien leraars wijzen op problemen voor hun vak, zal de klassenraad bekijken of dit voor volgend schooljaar een uitsluiting voor zekere richtingen kan verantwoorden. Die werkwijze met betrekking tot het slagen en de gevolgen, vloeit voort uit de artikelen 38 en 39 van het organisatiebesluit.

Volgens verwerende partij betekent een redenering die aan een resultaat van 50% koppelt dat de leerling de leerplandoelstellingen heeft behaald, omgekeerd dat de leerling die géén 50% behaalt nooit een B-attest kan krijgen, wat niet de bedoeling van de regelgever kan zijn geweest.

Zij betoogt dat verzoeker in het verzoekschrift drie inhoudelijke punten inbrengt tegen de motivering; zijn hoofdargument voor de beroepscommissie was voordien nochtans dat hij in totaal 60% had en buiten chemie voor elk vak geslaagd was zodat hij een A-attest moest krijgen. Verwerende partij wijst erop dat die redenering ertoe leidt dat, gelet op de in de school geldende wegingsfactor van de punten voor dagelijks werk en proefwerken, een leerling die op dagelijks werk 80% behaalt, met 40% op het proefwerk kan volstaan om als jaartotaal 50% te behalen en geslaagd te zijn - en dus geacht te worden, automatisch, voldoende inzicht te hebben in de leerstof. Een quotering van 50% betekent evenwel ook dat men de helft niet kende.

Verwerende partij voegt daaraan toe, dat een leerplan ook leerstof bevat die voor het beoordelen van de kansen van een leerling in het volgend leerjaar weinig of niet relevant zijn, “soms tot 100%”. Een vak als fysica bijvoorbeeld werkt met afgeronde leerstofgehelen. Zelfs de “hoofdvakken” bevatten leerstof die niet meer relevant zal zijn in het vervolg van de studieloopbaan, maar die wel getoetst wordt.

Waar het gaat om slagen of niet-slagen, hanteert elke klassenraad de 50%-norm; waar het echter gaat om te bepalen of een leerling een A-attest krijgt, heeft elke klassenraad op basis van de evaluatiegewoonten van de school zijn eigen norm waaronder er moet worden nagegaan in hoeverre dergelijke onbeperkte overgang kan, aldus verwerende partij. Deze beoordeling behoort volgens haar tot de discretionaire bevoegdheid van de klassenraad.

Verwerende partij wijst erop dat de vier vakken die het algemeen gemiddelde van verzoeker naar beneden halen 15 van de 32 weekuren vertegenwoordigen: economie (52%), wiskunde (51%), Frans (50%) en geschiedenis (54%). Het resultaat voor Frans is bovendien een afgerond cijfer, in werkelijkheid behaalde verzoeker 49,6% zodat er eigenlijk twee tekorten waren.

De clausulering is verantwoord vanuit drie vakken waarvoor eerst en vooral wiskunde een rol speelde, namelijk voor de richtingen met een identiek of zwaarder wiskundeprogramma: economie, humane wetenschappen, techniek-wetenschappen, industriële wetenschappen en wetenschappen. Het resultaat voor Frans was belangrijk voor de clausulering van economie en humane wetenschappen. Het resultaat voor economie verantwoordt verder de clausulering voor de economische richtingen. De klassenraad heeft dit adequaat gemotiveerd vanuit de algemene leerplandoelstellingen.

Volgens verwerende partij mag van een klassenraad niet worden gevraagd dat hij in zijn beslissing de “motieven van de motieven” opneemt. De constatering dat verzoeker voor wiskunde een aantal leerplandoelstellingen niet heeft behaald, is in de beslissing terug te vinden zonder dat dit een stijlformule mag heten, door te vermelden dat verzoeker geen inzicht heeft verworven en geen orde kan aanbrengen in de leerstof. Dit motief is draagkrachtig. Verwerende partij vraagt zich af of de motiveringsplicht haar dan moet nopen terug te grijpen naar de proefwerken zelf om deze in de beslissing te commentariëren.

De opmerkingen over Nederlands en geschiedenis moeten worden gerelativeerd; ze zijn niet het hoofdargument. De klassenraad zegt enkel dat de leraars van deze vakken ook lieten opmerken dat verzoeker bij bepaalde onderdelen op de proefwerken faalde wegens inzichttekorten die sporen met de constatering van hun collega's.

Verwerende partij besluit als volgt:

> "Welnu, indien de leerling, zelfs met inachtname van de resultaten van zijn eerste trimester, nog steeds die lage totaalcijfers behaalt op de 'hoofdvakken' terwijl zijn goede cijfers zich situeren in vakken die in geen enkel derde jaar in aanmerking genomen worden om te oordelen over slagen of niet slagen, zijn cijfers verder een heel eind onder het klasgemiddelde liggen, er een soms zeer grote discrepantie is tussen zijn resultaten dagelijks werk en de proefwerkresultaten, er een duidelijk dalende lijn is in de resultaten voor heel wat vakken, waarvoor geen enkele externe verklaring wordt bijgebracht door de ouders (een ziekte, een traumatische gebeurtenis, enz.), dan spreken de cijfers reeds voor zich en dient de verklaring voor de drie vakken die afzonderlijk besproken zijn te kunnen volstaan om de clausuleringen te verantwoorden.
> De motieven verwijzen inderdaad niet naar de ongetwijfeld talloze individuele doelstellingen van het leerplan waarin de leerling - ook - heeft gefaald, maar naar de hoofddoelstellingen.
> Waar ligt, indien dat niet kan volstaan, nog de grens met een A-attest ? Het attest B kon, volgens de bepalingen van het organisatiebesluit, perfect gegeven worden met die resultaten en de clausulering, is met zorg gebeurd en tot een strikt minimum beperkt.
> Ook het advies van de klassenraad was verantwoord, aangezien het succes van dubbelen in 3 economie aan zeer duidelijke voorwaarden werd gekoppeld: interesse, studie-inzet en studiemethode. Het feit dat de leerling die voorwaarden in zijn bisjaar blijkbaar heeft vervuld, verklaart dat hij in zijn bisjaar en de jaren daarop is geslaagd. Het bewijst echter niet dat hij in een vierde jaar economie geslaagd zou zijn geweest.
> Ten overvloede herhaalt verwerende partij dat de vragen die verzoekende partij zich heden stelt - in haar verzoekschrift strekkende tot nietigverklaring - enkel bijkomende (post factum) vragen zijn - welke blijkbaar bij verzoekende partij rijzen na het lezen van de tussengekomen beslissing -, maar dat de beslissing van de delibererende klassenraad wel degelijk een afdoende antwoord bevat op de oorspronkelijke vraag van verzoekende partij: waarom werd de leerling een B-attest toegekend?
> Met betrekking tot de vragen welke verzoekende partij zich stelt in haar verzoekschrift kan nog het volgende worden gesteld.
> Enkel en alleen de vraag of de leerling wel dan niet geïnteresseerd is voor het vak economie heeft niet geleid tot het toekennen van het B-attest.

Voor de vakleerkracht economie was het duidelijk dat de leerling zijn leerstof onvoldoende beheerste, dat hij absoluut geen inzicht had in de leerstof, maar ook dat hij het proefwerk niet ernstig nam door meermaals gewoon nonsens te antwoorden op eenvoudige proefwerkvragen.
Dit stelt zijn interesse in de richting en in het vak economie in vraag. Dergelijke houding geeft ook aan dat de leerling nog jong is van mentaliteit en niet bekwaam is om een hoger leerjaar ASO aan te vatten met redelijke kans op slagen.
Het advies om het jaar te dubbelen is door de delibererende klassenraad geformuleerd omdat de vergadering tot het besluit was gekomen dat:
- de leerling nog jong is van mentaliteit
- de leerling, mits ernstig te werken aan zijn studiehouding en studie inzet, 'rijper' zou worden en hierdoor meer kans op slagen zou hebben.
De delibererende klassenraad heeft geen uitspraak gedaan over de richting waarin de leerling het jaar zou moeten overdoen - zoals verzoekende partij het foutief tracht voor te stellen. Dit jaar overdoen diende niet noodzakelijk in de richting Economie ASO te gebeuren.
Derhalve gaat het besluit niet op dat verzoeker trekt uit het advies als zou de delibererende klassenraad hiermee bedoelen dat de leerling wel geschikt is voor de richting Economie ASO.
Wel is het heel belangrijk dat een leerling een weloverwogen keuze maakt: de studiemotivatie kan enkel toenemen als de leerling in een richting zit waarvoor hij interesse heeft. Dat de leerling liever een andere richting zou volgen, i.c. hotelschool, had hij al eerder laten blijken. Hierover wilde de vader van de leerling niets horen tijdens het oudercontact einde schooljaar.
De resultaten voor het vak Nederlands worden bekomen door optelling van scores die worden behaald op taalbeschouwing (taal, grammatica, spelling) enerzijds en op vaardigheden (spreek- en luistervaardigheid, leesvaardigheid, schrijfvaardigheid) anderzijds.
Zoals verzoeker persoonlijk heeft kunnen vaststellen bij het inkijken van de proefwerken, scoort Mathias duidelijk zwakker op het eerste deel en op leesvaardigheid. Bij deze onderdelen wordt ook meer beroep gedaan op inzicht en redeneervermogen.
Of de opstelling van de proefwerken adequaat is gebeurd, heeft verzoekende partij dan ook persoonlijk kunnen en mogen vaststellen tijdens de inzage van de proefwerken op donderdag 17 augustus 2006. Verzoeker heeft nadien geen enkele opmerking of klacht geuit ten opzichte van verweerder noch wat de puntentelling en puntenverdeling betreft noch wat de inhoud en moeilijkheidsgraad van de proefwerken betreft.
Verzoeker beroept zich enkel op de punten in de motivatie (zie stuk 18) waarover expliciet wordt gesproken over de ASO-richtingen. De zwakke studieresultaten en de dalende evolutie van een aantal vakresultaten die eerder in de motivering worden aangehaald, geven duidelijk aan dat ook voor de TSO-richtingen, met name Techniek-Wetenschappen en Industriële Wetenschappen, de leerling te zwak scoort om redelijke kans op slagen te hebben in een volgend leerjaar. Het betreft hier TSO-richtingen die heel sterk theoretisch zijn onderbouwd, vooral dan op het vlak van wiskunde en wetenschappen, vakken waarvoor de leerling zwak scoort.

Een aantal leden van de delibererende klassenraad van 3 Economie ASO heeft eveneens een lesopdracht in de richting Techniek-Wetenschappen. Deze leerkrachten hebben aldus een duidelijk zicht op het niveau van deze richting.
Voor wat betreft de geclausuleerde richtingen humane wetenschappen ASO en industriële wetenschappen TSO: op aanbeveling van het VVKSO (zie stuk 20, punt 4.2.2) werden, met het oog op een betere en objectievere leerlingenoriëntering en -begeleiding, in de scholengemeenschap "Ter Nethe" voor de verschillende studierichtingen die binnen de scholengemeenschap worden aangeboden, de lessentabellen uitgewisseld, werden profielen opgesteld waaraan de leerlingen moeten beantwoorden in de verschillende richtingen, graden en leerjaren, werden overgangen van de ene richting naar de andere besproken en afgewogen in hoeverre die haalbaar zijn.
Dit lijvig naslagwerk wordt tijdens de vergaderingen van de delibererende klassenraden geraadpleegd indien twijfel rijst over mogelijke overgangen of clausuleringen. De bewering van verzoeker (zie stuk 1, p. 3 punt 4 en p. 6 punt 7) als zou de klassenraad niet over voldoende kennis beschikken om te oordelen over de toekomstige slaagkansen van de leerling in de richtingen Humane Wetenschappen ASO en Industriële Wetenschappen TSO, gaat dus niet op.
Uit het voorgaande kan worden besloten dat de delibererende klassenraad haar beslissing wel degelijk heeft gemotiveerd. Derhalve heeft verweerder de motiveringsplicht niet geschonden."

Beoordeling

14. In het auditoraatsverslag wordt opgemerkt dat de auditeur-verslaggever de verwerende partij heeft uitgenodigd de ontbrekende stukken, die verzoeker in de memorie van wederantwoord te berde brengt om het middel een nieuwe grondslag te geven, alsnog bij te brengen, dat verwerende partij de notulen en het proces-verbaal, bedoeld in artikel 5, § 6, van het organisatiebesluit, alsmede een lijst van de aanwezige leerkrachten op de vergaderingen van de over verzoeker delibererende klassenraad heeft meegedeeld en dat daarin geen onregelmatigheden vast te stellen zijn.

Verzoeker heeft geen laatste memorie ingediend, zodat mag worden aangenomen dat hij de zienswijze van het auditoraat bijvalt en zijn in de memorie van wederantwoord geformuleerde nieuwe grief niet langer handhaaft.

15.1. Verzoeker heeft een oriënteringsattest B gekregen.

Een dergelijk B-attest betekent luidens artikel 39 van het organisatiebesluit “dat de leerling het leerjaar met vrucht beëindigd heeft in de betrokken onderwijsinstelling en derhalve tot het volgend leerjaar mag worden toegelaten, behalve in bepaalde onderwijsvormen en/of onderverdelingen” waarbij artikel 38, 1°, van hetzelfde besluit preciseert dat een leerling met vrucht het eerste leerjaar van de tweede graad beëindigt “indien hij in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt en aldus bekwaam wordt geacht zijn studies voort te zetten in het volgend leerjaar”.

Die definitie van een B-attest doet aannemen dat de motivering van een dergelijk attest de redenen kenbaar moet maken waarom de leerling die het leerjaar met vrucht heeft beëindigd en die bekwaam wordt geacht zijn studies verder te zetten in een volgend leerjaar, in de ogen van de klassenraad toch de toegang tot welbepaalde richtingen moet worden ontzegd.

15.2. Het toekennen van een B-attest vereist van de delibererende klassenraad een “prospectief” -dit wil zeggen: een vooruitziend en de toekomst verkennend- onderzoek. De leerling is immers geslaagd, heeft de leerplandoelstellingen globaal “in voldoende mate” bereikt en wordt geacht zijn studies te kunnen voortzetten. Toch oordeelt de delibererende klassenraad dat de betrokken leerling in het volgende schooljaar bepaalde studierichtingen niet aankan. Met dit oordeel substitueert de klassenraad van het ene leerjaar zich als het ware aan de delibererende klassenraad van het volgende schooljaar, tot wiens autonomie het immers behoort om over het al dan niet slagen voor dat schooljaar te oordelen. De clausulering beperkt ook de principiële vrijheid van de leerling -of van zijn ouders- van studiekeuze.

Een klassenraad kan op basis van de zwakke studieresultaten een onderbouwd advies geven om een richting te ontraden, of zelfs een formele waarschuwing, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid laten bij de leerling

die, het weze herhaald, geslaagd is verklaard. De klassenraad die een B-attest toekent evenwel, verkiest in de plaats van die leerling de studiekeuze gedeeltelijk te bepalen.

Een inschatting van de toekomstige studies van een leerling is geen nattevingerwerk. Een delibererende klassenraad moet zijn "prospectieve" beslissing om een B-attest uit te reiken des te meer steunen op de concrete en objectieve gegevens van het individuele dossier van de betrokken leerling. Een delibererende klassenraad die zijn noodzakelijk ook deels subjectieve vooruitblik over het gebrek aan redelijke slaagkansen van een leerling in een volgend jaar niet kan relateren aan de beschikbare objectieve gegevens van het dossier -in het bijzonder de bagage waarover de leerling thans beschikt- zou de grenzen van zijn discretionaire bevoegdheid overschrijden.

15.3. Verzoeker wordt niet toegelaten tot een tweede leerjaar van de tweede graad van het algemeen secundair onderwijs en twee richtingen van het technisch secundair onderwijs. Een lineaire, algemene clausulering als die welke de delibererende klassenraad aan verzoeker oplegt, die hem immers onbelemmerde doorstroming in een ganse onderwijsvorm -méér zelfs- ontzegt, vergt een nóg grotere zorg bij de motivering waarom precies álle studierichtingen in die bepaalde onderwijsvorm worden uitgesloten. De delibererende klassenraad zal des te meer een beroep moeten doen op concrete en overtuigende gegevens uit het individuele leerlingendossier.

15.4. Daarenboven ligt een geval voor waarin de oorspronkelijke beslissing binnen het raam van de toentertijd in het organisatiebesluit geregelde beroepsprocedure is aangevochten, en waarbij het schoolbestuur tot twee maal toe heeft geoordeeld dat de delibererende klassenraad opnieuw moest samenkomen om zijn oorspronkelijke beslissing te heroverwegen en minstens te expliciteren. Dan moet die klassenraad extra zorgvuldig erop toezien hoe hij in de veruitwendigde motieven van zijn eindbeslissing de door hem gemaakte clausulering verantwoordt.

15.5. De Raad van State, van zijn kant, mag mede om diezelfde reden enkel rekening houden met de in de beslissing geëxpliciteerde motieven. Hij mag geen acht slaan op argumenten die, hoe uitvoerig ook, door verwerende partij worden bijgebracht in de loop van de huidige procedure maar die niet zijn toe te rekenen aan de delibererende klassenraad ten tijde van de bestreden beslissing. Het betoog van verwerende partij is als verweer dus enkel ontvankelijk in de mate waarin het, eensdeels, uitweidt over B-attesten in het algemeen en, anderdeels, de door de klassenraad daadwerkelijk uitgeschreven motivering toelicht en expliciteert. Met het verweer, bijvoorbeeld, dat verzoeker feitelijk twee tekorten had omdat hij voor Frans slechts dankzij de afrondingsregels 50% had behaald, mag geen rekening worden gehouden, aangezien nergens uit blijkt dat dit motief door de klassenraad is gehanteerd.

16.1. De over verzoeker delibererende klassenraad verwijst in de bestreden beslissing naar "de resultaten van de vakken die belangrijk zijn voor de geclausuleerde studierichtingen", waarbij wordt gewezen op "zwakke studieresultaten" voor economie, Frans, geschiedenis en wiskunde en een "sterk dalende evolutie voor aardrijkskunde". Hij maakt tevens gewag van "de evolutie van de proefwerkresultaten in de loop van het schooljaar", waarbij hij wijst op de zes proefwerktekorten tijdens het derde trimester, hetgeen hem doet "twijfelen" omtrent studie-inzet en -inzicht. Ook wijst de klassenraad op het verschil tussen de resultaten voor proefwerken en dagelijks werk en een "dalende evolutie in de studieresultaten voor de vakken aardrijkskunde, chemie, economie, Frans, geschiedenis en wiskunde".

16.2. Verzoeker behaalt vakcijfers boven 50% voor alle vakken, behalve voor chemie (39%). Voor vier vakken behaalt hij een resultaat tussen 50% en 60%, voor vijf vakken een resultaat tussen 60% en 70% en voor vier vakken scoort hij tussen 70% en 80%. Een en ander geeft een -gewogen- jaartotaal van 59,69%. De delibererende klassenraad mag die jaarresultaten dan wel zwak noemen en gewag maken van "dalende evoluties" of zelfs "sterk dalende evoluties", feit blijft wel dat verzoeker, blijkens de door verwerende partij zelf bijge-

brachte puntentabel, voor alle vakken, behalve chemie, een voldoende jaarresultaat behaalt.

17. De motivering ligt in de eerste plaats besloten in de punten, zoals verwerende partij het zelf betoogt. Die punten moeten worden geacht een representatief beeld te geven van de kennis, de vaardigheden en, voor zover opgenomen in het leerplan, de attitudes van de leerling.

Uitgaande van het vermoeden van deskundigheid dat tot weerlegging kleeft aan de hoedanigheid van de leerkracht immers, wordt ervan uitgegaan dat de leerkrachten tijdens het schooljaar de door het leerplan vereiste leerstof volledig en bekwaam hebben onderwezen, dat zij de vorderingen van de leerling correct hebben geobserveerd en geëvalueerd tijdens het "dagelijks werk", dat zij examens hebben opgesteld die niet eenzijdig zijn maar representatief voor de effectief onderwezen leerstof naar leerinhoud zowel als moeilijkheidsgraad, dat zij die examens objectief en vakkundig hebben verbeterd en aan de hand van een valide puntenspreiding over de leeronderdelen gequoteerd teneinde over de bereikte kennis en vaardigheden van de leerling te rapporteren en dat de relatieve waarde tussen de punten voor dagelijks werk en de proefwerken weloverwogen het leerproces van de leerling tijdens het jaar en zijn of haar capaciteit tot verwerking van afgewerkte en grotere gehelen weergeeft.

Van elke individuele leerkracht en van de delibererende klassenraad als geheel wordt ook verwacht dat hij zich bij het interpreteren van de resultaten daarenboven bewust is van een mogelijke foutenmarge en van het nut van klasgemiddelde of mediaan, of van het aftoetsen bij vakcollega's bij twijfelgevallen.

Aangenomen wordt bijgevolg dat een jaarcijfer in beginsel een geldige en betrouwbare weergave is van het relatieve belang dat moet worden gegeven aan dagelijks werk en aan de verwerking van grotere gehelen tijdens de examenperiode en aan de verschillende onderdelen van de leerstof die voor het

desbetreffende vak in de loop van het jaar aan bod is gekomen en dat het om die reden ook betekenisvol is om later studiesucces te voorspellen. En een slaagcijfer is een slaagcijfer. Daaruit volgt, ook weer in principe, dat de leerling die een voldoende jaarresultaat behaalt, voor dat vak de leerplandoelstellingen op voldoende wijze heeft bereikt. Om die reden overigens, wordt hij ook geslaagd verklaard.

18.1. Een klassenraad waaraan, zoals verwerende partij opwerpt, resultaten zijn voorgelegd die globaal niét representatief zijn om de een of andere objectieve reden -verwerende partij heeft zelf enkele voorbeelden daarvoor gegeven in haar laatste memorie- moet in staat zijn om die redenen te expliciteren. Anders dan verwerende partij in de laatste memorie lijkt te vrezen, wil de Raad van State dus niet stellen dat álle slaagcijfers onder álle omstandigheden een evaluatieproces in en door de delibererende klassenraad uitsluit en elke clausulering zou weren. De Raad schaart zich wél achter de stelling van verzoeker dat het normale verwachtingspatroon in zo een geval wel is dat een A-attest wordt verleend, hetgeen meebrengt dat een klassenraad die goede redenen meent te hebben om van dit patroon af te wijken en die de leerlingenevaluatie voorbij de gegeven vakcijfers in nader detail onderzoekt, zijn goede redenen dan ook moet verduidelijken.

Om dan toch te argumenteren dat verzoeker de toegang tot alle studierichtingen in het ASO en tot twee studierichtingen in het TSO moet worden ontzegd -een beslissing waarmee een delibererende klassenraad zijn stellige overtuiging weergeeft dat de betrokken leerling geen redelijke slaagkansen heeft in de bedoelde onderwijsvorm- moet de klassenraad met grote omzichtigheid, omstandig en precies, aan de hand van eindtermen en leerplannen gerelateerd aan de concreet behaalde (deel)resultaten, kunnen uiteenzetten waarom de voorhanden zijnde -voldoende- resultaten toch de kansen van verzoeker determineren voor het verwerven van de volgend jaar in een te clausuleren richting of onderwijsvorm vereiste kennis en kunde voor die vakken.

Om een inperking van een vrijheid -de vrije studiekeuze van de leerling- te verantwoorden, is tevens vereist dat de clausulering proportioneel is tot het doel en die vrijheid niet méér inperkt dan strikt nodig. Met betrekking tot het verlenen van een B-attest, betekent dit dat de klassenraad minstens voor zichzelf stilstaat bij de mogelijkheid en effectiviteit van minder verregaande maatregelen, zoals remediëringsinitiatieven tijdens het volgende schooljaar of een vakantietaak. Indien de leerling tijdens de beroepsprocedure er uitdrukkelijk om heeft gevraagd, moet de weigering om hierop in te gaan eveneens worden toegelicht in de definitieve beslissing.

18.2. Toegepast op de voorliggende zaak, zij vastgesteld dat de delibererende klassenraad melding maakt van "vakspecifieke argumenten" voor economie, Frans, wiskunde en "algemene vakken".

18.3. Wat het vak economie (52%) betreft, oordeelt de klassenraad dat verzoeker "met die ingesteldheid en studieresultaten […] niet naar een vierde jaar economie ASO kan".

De argumentatie dienaangaande is in de eerste plaats niet relevant, in de mate waarin het ook niet verzoekers eerste zorg bleek te zijn toegelaten te worden tot een studierichting economie. De ouders van verzoeker voerden immers in hun bezwaarschrift voor de beroepscommissie aan dat "[d]eze punten alleszins geen dergelijke clausuleringen [verantwoorden], zoals voor Humane Wetenschappen ASO, en voor de TSO-richtingen".

Voorts is dit motief, zoals toegelicht in de voorgaande principiële overwegingen, te schraal om concreet inzicht te verschaffen in de clausulering voor de richting economie, spijts een cijfer dat als een slaagcijfer gekwalificeerd moet worden.

18.4. Wat het vak wiskunde (52%) betreft, merkt de delibererende klassenraad op dat verzoeker "inzichtelijk [tekortschiet]; als er meerdere onderde-

len samenkomen zoals bij een proefwerk, weet hij geen orde aan te brengen in de leerstof (proefwerk juni 42%); op basis van deze resultaten is verdergaan in hetzelfde leerplan wiskunde of in een sterker leerplan wiskunde onmogelijk".

Dit is in het licht van hetgeen hiervóór werd uiteengezet evenmin een verantwoording die in voldoende mate tegemoetkomt aan de plicht van de delibererende klassenraad om met grote omzichtigheid en precisie uiteen te zetten waarom het voldoende resultaat voor dit vak toch de kansen van verzoeker voor het volgende jaar determineert.

Het laat ook niet begrijpen waarom de delibererende klassenraad met stelligheid uitsluit dat verzoeker een attest met een formele waarschuwing kan worden gegeven in de zin van het eigen schoolreglement of even zelfverzekerd aanneemt dat bijkomende begeleiding en de door verzoeker gesuggereerde vakantietaak zijn slaagkansen niet voldoende kunnen verhogen.

18.5. Wat de algemene vakken betreft, doet de klassenraad gelden dat "uit onderdelen van eindproefwerken van bepaalde algemene vakken, o.m. Nederlands en geschiedenis, blijkt dat [verzoeker] onvoldoende inzicht heeft in de aangeboden leerstof om door te gaan naar een vierde jaar ASO".

Dat motief strookt evenmin met de eerder omschreven verplichting van de klassenraad tot omstandige en precieze motivering. Overigens spreekt de klassenraad zichzelf daar tegen; hoe kan immers een leerling die voor vakken een jaarresultaat behaalt van méér dan 50% -voor geschiedenis 54% en voor Nederlands 64%- aangewreven worden -globaal, zonder enige nuancering- onvoldoende inzicht te hebben in de materie.

18.6. Wat het vak chemie (39%) betreft, merkt verzoeker terecht op dat in de bestreden beslissing géén antwoord is gekomen op zijn vraag, door de beroepscommissie uitdrukkelijk bijgevallen:

> "dat door de wisseling van leerkrachten voor het vak Chemie er problemen kunnen ontstaan voor [de] globale beoordeling van de laatste vakleerkracht over [verzoeker]."

Waar dit advies van de beroepscommissie minstens een aanzet is om het hiervóór omschreven vermoeden van representativiteit van de gegeven vakcijfers voor het vak chemie te doen wankelen, stonden aan de klassenraad twee opties open. Een eerste mogelijkheid bestond erin, na verificatie of op grond van twijfel die in het voordeel van de leerling moet spelen, de resultaten voor chemie buiten beschouwing te laten. Dat is echter niet gebeurd: in de beslissing blijft de klassenraad zonder meer refereren aan het proefwerktekort voor chemie tijdens het derde trimester, aan het verschil met de punten dagelijks werk en aan de dalende evolutie in de studieresultaten voor dit vak. De andere, en meer correcte mogelijkheid bestond erin om op grond van een deugdelijke verificatie van de gegeven cijfers die in de bestreden beslissing te verantwoorden of, desnoods, aan te passen. Daarvan is echter geen spoor.

18.7. Wat het vak Frans (50%) betreft, voert de klassenraad in de bestreden beslissing aan dat "zowel met Kerstmis, met Pasen als in juni [verzoeker] ondermaats [scoort] op taalinzicht, mondelinge taalvaardigheid en Franse zinsbouw; bovendien heeft hij in het juniproefwerk ondermaats gepresteerd voor woordenschat - een te studeren leerstof; met die studieresultaten en die inzet kan hij niet naar het vierde jaar ASO".

Daargelaten of de delibererende klassenraad met deze verantwoording wél aan de motiveringsplicht voldoet, dringt zich thans de vraag op of de delibererende klassenraad op die enkele basis -zonder rekening te houden met die motieven die thans als niet dragend worden beschouwd- wel besloten zou hebben tot een B-attest. Die vraag kan niet de Raad van State beantwoorden; zulks komt alleen de delibererende klassenraad toe.

19. Uit wat voorafgaat volgt dat het eerste, het vijfde en het zesde middel in de aangegeven mate gegrond zijn.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt de beslissing van 31 augustus 2006 van de delibererende klassenraad 3EM van de Heilig Hart scholen te Heist-op-den-Berg waarbij aan Mathias D'Helft een oriënteringsattest B wordt verleend.

2. De Raad van State verwerpt het beroep voor het overige.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 17 april 2012, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
Johan Lust,	staatsraad,
Geert Van Haegendoren,	staatsraad,

bijgestaan door

Silja Doms,	griffier.

De griffier **De voorzitter**

Silja Doms **Dierk Verbiest**